

Reial Monestir de Santes Creus - Cicle d'intervencions artístiques "Passat-present"
A cura de Frederic Montornés
Organitzat per la Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques i l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural

DORA GARCÍA, *Maria Magdalena, 2022*

Explicava que en un dels seus viatges el pare (1) de la reina Blanca d'Anjou (2), esposa de Jaume II, es va assabentar que el cos de Maria Magdalena (3) es trobava enterrat en un lloc amagat de la Provença (4). La recerca li va portar temps però no va defallir fins a trobar la misteriosa tomba. Va voler regalar a la seva filla una part de la venerada santa i li portà la llengua com a relíquia. Ella la va oferir a l'abat (5) del Monestir de Santes Creus per tal que aquest fes una missa cada any en record de la santa.

Cada 22 de juliol, a l'església del monestir se celebrava un acte solemne en honor de Maria Magdalena (6) i que hi assistia gent d'arreu carregats amb gerres d'aigua que anaven col·locant, una al costat de l'altra, al terra de l'església. En acabar la missa, l'abat introduïa la relíquia en cadascuna de les aigües, que quedaven així beneïdes.

(1)

L'any 1279, Carles II d'Anjou va tenir coneixement que Maria Magdalena estava enterrada a la ciutat de Sant Maximí, i va ordenar excavacions per trobar-la. Va trobar una tomba de marbre. Quan intentà obrir-la, un perfum meravellós omplí l'aire. Dins jeia tot el seu cos, excepte l'os de la mandíbula. En la pols de l'interior de la tomba hi havia una tauleta de fusta, embolicada en cera, on hi havia escrit "Aquí hi ha el cos de Maria Magdalena".

(2)

Blanca d'Anjou, princesa de Nàpols i reina d'Aragó, es va casar amb Jaume II a dotze anys. Tingué deu fills i va morir en el desè part. Enterrada a Santes Creus, l'any 1835, durant la Primera Guerra Carlina, la seva tomba fou profanada. El seu cos fou llençat a un pou, d'on va ésser rescatat el 1854.

(3)

Maria Magdalena sempre va viatjar amb Jesús. Fou testimoni de la seva crucifixió i la primera que en va testimoniar la seva resurrecció (*). Era rica i culta. I recolzava, també econòmicament, a Jesús. En la tradició catòlica, se l'identifica amb una dona endimoniada (set dimonis foren exorcitzats, Lluc 8:2), amb la prostituta penedida (segons el Papa Gregori, segle VI), amb la germana de Llàtzer ressuscitat. I fins i tot amb la penitent Maria l'Egipcíaca (segle IV). Els evangelis gnòstics parlen d'ella com "apòstol entre els apòstols". En els evangelis apòcrifs, Maria Magdalena és retratada com una líder visionaria, preferida per Jesús a qualsevol altre deixeble. Existeix també un evangeli de Maria (segle I) escrit sobre ella, no pas per ella. En aquest evangeli es descriu com, a la mort de Jesús, Maria va respondre a les preguntes de la resta de deixebles explicant les ensenyances de Jesús, perquè ella fou l'única que les va comprendre. Els primers cristians es referien a ells mateixos com "els seguidors de Mariamme".

(*) El moment “Noli me tangere”, en llatí, que significa “no em toquis”. L’original grec, “μη μ'αγγίζεις”, es traduiria més aviat per “No depenguis de mi”.

(4)

Segons la tradició provençal, després de la mort de Jesús, Maria Magdalena, la seva germana Marta i el seu germà Llätzer foren perseguits i engarjolats possiblement pels seguidors dels apòstols Pere i Andreu, gelosos del llegat que Maria Magdalena portava. Escaparen en una barca que finalment va arribar a la costa de la Gàl·lia (França), a una ciutat que avui s’anomena “Saintes-Maries-de-la-Mer”, a la Camarga.

Maria Magdalena es va retirar a una cova, a la muntanya de Plan d’Aups, coneguda com “La Sainte Baume”. Allà va romandre sola durant trenta (30) anys, en contemplació, oració i penitència. Set (7) cops al dia era visitada per Àngels, que la nodrien amb aliments celestials. Quan va morir, el seu cos fou dipositat en un sarcòfag d’alabastre a la ciutat que més tard es va anomenar Sant Maximí (un dels seus acompanyants en el viatge en barca cap a l’exili). Allà s’hi guarda també un “tros de la pell del front de Maria Magdalena”. Segons sembla, quan es trobaren tots dos després de la resurrecció, Jesús la va tocar al front.

Coneixement. Persistència. Valor. Bondat. I voluntat

(5)

Una altra dona enterrada a Santes Creus duu el nom de Maria Magdalena. Es tracta de Magdalena Valls de Salbà, germana de l’abat, morta el 1559. L’altra Magdalena, sobre la qual trepitgem, la seva làpida al paviment.

(6)

En diverses imatges del darrer sopar, Maria Magdalena apareix representada juntament amb onze apòstols, essent ella l’apòstol dotzè.

Ella és el deixeble estimat.

Ella és l’apòstol entre els apòstols.

És en aquesta relació entre Maria Magdalena i Jesús d’on neix el cristianisme. En una Jerusalem plena de profetes, ella té la capacitat de fer que un missatge perduri.

[trad. Cast.]

Explicaba que, en uno de sus viajes, el padre (1) de la reina Blanca d’Anjou (2), esposa de Jaime II, supo que el cuerpo de María Magdalena (3) estaba enterrado en un lugar oculto de la Provenza (4). La investigación le llevó tiempo, pero no se rindió hasta encontrar la famosa tumba. Quiso regalar a su hija una parte de la venerada santa y le llevó su lengua como reliquia. Ella la ofreció al abad (5) del monasterio de Santes Creus con el objeto de que celebrase una misa cada año en recuerdo de la santa.

Cada 22 de julio, en la iglesia del monasterio se celebraba un acto solemne en honor de María Magdalena (6) al cual asistían gentes de todas partes con jarras de agua que iban colocando, la una al lado de la otra, en el suelo de la iglesia. Al acabar la misa, el abad introducía la reliquia en cada una de los recipientes, quedando así bendecidas las aguas.

Octubre 2022